

Konkurences padome

Brīvības iela 55, Rīga, LV-1010, tālr. 67282865, fakss 67242141, e-pasts pasts@kp.gov.lv, www.kp.gov.lv

Rīgā

09.12.2022. Nr. 1.7-2/1199

Uz 13.09.2022 Nr. ANP/1-35/22/1755

Alūksnes novada pašvaldībai

Par SIA „AP Kaudzītes”

Konkurences padome (turpmāk – KP) ir saņēmusi Alūksnes novada pašvaldības veikto juridisko un ekonomisko izvērtējumu par Alūksnes novada pašvaldības līdzdalības saglabāšanu SIA „AP Kaudzītes”¹ (turpmāk – Izvērtējums) un komersantus pārstāvošo biedrību viedokļus.

Priekšnoteikumi publiskas personas līdzdalībai kapitālsabiedrībā ir noteikti Valsts pārvaldes iekārtas likuma (turpmāk – VPIL) 88.panta pirmajā daļā, proti, tiek novērsta tirgus nepilnība, radītas preces vai pakalpojumi vai pārvaldīti īpašumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai.

Savukārt, lai pamatotu, ka citādā veidā nav iespējams efektīvi sasniegt minētā panta pirmajā daļā noteiktos mērķus, publiskajai personai ir nepieciešams veikt paredzētās rīcības izvērtējumu, ietverot arī ekonomisko izvērtējumu, un konsultēties ar kompetentajām institūcijām konkurences aizsardzības jomā un komersantus pārstāvošām biedrībām vai nodibinājumiem.

Ņemot vērā, ka ir ievērots VPIL 88. panta otrajā daļā noteiktais pienākums veikt paredzētās rīcības juridisko un ekonomisko izvērtējumu, kā arī saskaņā ar Izvērtējumā norādīto, ir veiktas konsultācijas ar komersantus pārstāvošajām biedrībām vai nodibinājumiem, KP sniegs viedokli (atzinumu) par veiktā Izvērtējuma atbilstību VPIL 88. panta noteikumiem.

Izvērtējumā norādīts, ka kapitālsabiedrības statūtos noteiktie komercdarbības veidi ir – atkritumu savākšana², atkritumu apstrāde un izvietošana, otrreizēja pārstrāde un šķirotu materiālu pārstrāde.

Pamatdarbības ietvaros kapitālsabiedrība apsaimnieko atkritumu apsaimniekošanas poligonu „Kaudzītes”, kas ir viens no 10 atkritumu apsaimniekošanas reģionālajiem poligoniem Latvijā un apkalpo uzņēmumus, kas veic sadzīves atkritumu savākšanu šajā reģionā.

Attiecībā uz atkritumu savākšanas pakalpojumiem saskaņā ar Izvērtējumā norādīto informāciju pašvaldība, pamatojoties uz atklātā konkursa rezultātiem, 11.09.2017. noslēdza līgumu ar SIA „Pilsētvides serviss”, piešķirot tiesības sniegt sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumus Alūksnes novadā uz septiņiem gadiem.

¹ Saskaņā ar KP rīcībā esošo informāciju, SIA „AP Kaudzītes” kapitāldaļu turētāji un dalībnieki ir Alūksnes novada pašvaldība (28,23 %), Balvu novada pašvaldība (26,61 %), Gulbenes novada pašvaldība (28,23 %) un Madonas novada pašvaldība (16,93 %).

² Kaut arī minētais ir noteikts kā viens no kapitālsabiedrības komercdarbības veidiem, saskaņā ar Izvērtējumā norādīto, Alūksnes novada pašvaldības teritorijā konkrētos pakalpojumus kapitālsabiedrībai sniedz privātais tirgus dalībnieks publiskā iepirkuma rezultātā.

Izvērtējumā norādīts, ka lēmums par publiskas personas līdzdalību kapitālsabiedrībā neietekmē privātās uzņēmējdarbības stimulu iesaistīties konkrētā pakalpojuma sniegšanā, jo pašvaldības kapitāla daļu divi neveiksmīgie atsavināšanas procesi apliecina, ka privātajiem uzņēmējiem nav interese par atkritumu apglabāšanas pakalpojuma nodrošināšanu.

Viedokli par pašvaldības līdzdalību kapitālsabiedrībā ir sniegušas arī komersantus pārstāvošās biedrības.

Biedrība „Latvijas Atkritumu saimniecības asociācija” savā 14.07.2022. viedoklī citstarp norādījusi, ka tās ieskatā Alūksnes pašvaldībai ir jāņem aktīva darbība atkritumu apsaimniekošanas jomā un jāpiedalās poligona rekonstrukcijā, kā arī jāizveido nepieciešamie atkritumu šķirošanas punkti un laukumi, tiem pievienojot bioloģisko atkritumu šķirošanu.

Biedrība „Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera” (turpmāk – LTRK) savā viedoklī norādījusi, ka publiski pieejamā informācija liecina, ka kapitālsabiedrība nodrošina atkritumu noglabāšanu poligonā „Kaudzītes” un veic būvniecības atkritumu savākšanu. Reģionālo atkritumu apsaimniekošanas centru pārvaldīšana un valstiski stratēģiski svarīgo infrastruktūras objektu, t.sk. atkritumu apsaimniekošanas poligonu, apsaimniekošana var būt valsts vai pašvaldības tiešā atbildība, lai tie varētu tikt atbilstoši pārvaldīti, uzturēti un attīstīti. Attiecībā uz šāda veida kapitālsabiedrību darbību, LTRK ieskatā pašvaldības iesaiste ir jāsaglabā, jo tie ir stratēģiski nozīmīgi attiecīgajam reģionam. Taču vienlaikus jāvērtē SIA „AP Kaudzītes” darbība atkritumu savākšanas un pārvadāšanas jomā kā vienu no kapitālsabiedrības pamatfunkcijām un vai tās darbībā tiek ievērots konkurences neitralitātes princips.

Biedrība „LATVIJAS ATKRITUMU SAIMNIECĪBAS UZŅĒMUMU ASOCIĀCIJA” savā 16.03.2022. viedoklī citstarp norādījusi, ka valsts vai pašvaldība ir tiesīga noteikt, kuram pakalpojumam vai precei ir piešķirams stratēģiski svarīga pakalpojuma statuss, kas galvenokārt ir atkarīgs no ilgtermiņa attīstības plānošanas dokumentos noteiktajiem mērķiem, kā arī normatīvajiem aktiem. Lai gan tikai pašvaldība var izvērtēt tās dalības kapitālsabiedrībā ieguvumus, iespējams, pašvaldībām noteiktos pienākumus atkritumu apsaimniekošanas (atkritumu apglabāšanas) jomā un kontroli pār sadzīves atkritumu poligona apsaimniekotāja darbību, kā arī sagaidāmās saistības, izveidojot reģionālos atkritumu apsaimniekošanas centrus, efektīvāk ir realizēt, īstenojot dalībniekiem paredzētās pilnvaras.

Attiecībā uz SIA „AP Kaudzītes” sniegtajiem pamatpakalpojumiem KP norāda, ka tā vairākkārt savos viedokļos (atzinumos) ir atzinusi, ka atkritumu apglabāšana un atkritumu poligonu apsaimniekošana atbilst VPIL 88.panta pirmajā daļā minētajiem nosacījumiem, kas pamato publisku personu kapitālsabiedrību darbību konkrētajā tirgū, ņemot vērā, ka šajā jomā pastāv tirgus nepilnība, kas izriet no normatīvā regulējuma. Uz tirgus nepilnības pastāvēšanu KP ieskatā citstarp norāda arī Izvērtējumā ietvertā situācija ar Alūksnes novada domi, kura vēlējās atsavināt savas kapitāldaļas, taču neviens tirgus dalībnieks nebija izrādījis interesi tās iegādāties.

Līdz ar to KP atzīst, ka SIA „AP Kaudzītes” pamatpakalpojums ir atzīstams par atbilstošu VPIL 88. panta pirmās daļas 1., 2. un 3. punktam, proti, tirgus nepilnības apstākļos tiek sniegti stratēģiski svarīgi pakalpojumi, pārvaldot stratēģiski svarīgu īpašumu.

KP atzinīgi novērtē, ka pilna cikla atkritumu apsaimniekošanas nodrošināšanai SIA „AP Kaudzītes” sadarbojas ar privātajiem tirgus dalībniekiem, vienlaikus KP aicina pašvaldību apsvērt iespēju ļaut privātajiem tirgus dalībniekiem iesaistīties arī kādā atkritumu sagatavošanas apglabāšanai pakalpojuma daļā, piemēram, noteiktu atkritumu veida šķirošanas procesā.

Ar cieņu
priekšsēdētājs

J. Gaiķis